

Nr 35.

Af grefve **Hamilton**, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående omläggning af förvaltningen utaf de allmänna skogarna i södra och mellersta Sverige.

Under de senare åren ha i vårt land framställts starka kraf på reformer rörande förvaltningen af statens skogar. Huru dessa reformer bäst skola genomföras, därom äro meningarna delade. Däremot torde enighet råda däruti att något bör göras. Såsom stöd härför tillåter jag mig åberopa flera öfverläggningar vid skogsvårdsföreningens årsmöten. På grund af uttalande vid ett af dessa möten har Kungl. Maj:t tillsatt den s. k. norrländska skogskommittén, som fått till uppgift att verkställa utredning angående de åtgärder, som böra vidtagas för åstadkommandet af en rätt vård af kronans och de under skogsstatens tillsyn ställda enskilda skogarna i Dalarna och Norrland. Denna kommitté lär under innevarande år hinna afsluta sitt arbete och framlägga riktlinjerna för en norrländsk skogspolitik.

Men äfven om behovet af reformer är störst beträffande de norrländska skogarna, håller jag före, att många förbättringar också äro af nöden i fråga om förvaltningen af statsskogarna i södra och mellersta delarne af landet. Skogsskötseln torde allt fortfarande vara alltför extensiv äfven i dessa trakter. I denna min uppfattning har jag blifvit styrkt af flera fackmän.

I efterföljande tabell har jag sökt sammanställa några siffror ur domänstyrelsens tre senaste berättelser, för åren 1905—1907. Dessa siffror äro dock endast ungefärliga och återgifvas med all reservation. Afverkningen t. ex. afser endast försåldt virke och personalen har äfven att öfvervaka ett större område andra allmänna skogar, såsom ecklesiastika boställsskogar m. fl.

Areal och afkastning af kronoparker, kronoflygsandsfält och från arrendet undantagna skogar till utarrenderade kronodomäner söder om Dalarna.

År	Areal			Bruttoafkastning			Utgifter		Nettobehållning		Afverkning	
	Inägor	Skogsm.	Summa	å inägorna (arrendemedel)	å skogsm.	per har	af reserva- tionsan- slag till skogarnas skötsel	för perso- nal och förvalt.	i allt	per har	i allt	per har
	har	har	har	kr.	kr.	kr.			kr.	kr.	kbm.	kbm.
1905	24,674	342,472	367,146	omkr. 248,000	1,259,000	3,7	882,000	350,000	27,000	0: 08	270,000	0,8
1906	—	—	—	» 255,000	1,613,000	4,7	953,000	d:o	310,000	0: 90	310,000	0,9
1907	26,045	360,090	386,135	» 268,000	2,086,000	5,8	996,000	d:o	740,000	2: 60	300,000	0,8

På grund af högkonjunkturerna år 1907 har afkastningen varit större än föregående år, men torde åter nedgått sedan dess. I någon mån kanske också löneregleringen för skogsstaten från och med 1909 nedbringt nettobehållningen.

Anmärkas bör också, att en stor del af de i tabellen upptagna kronoparkerna äro nyinköpta och omfatta stora arealer kala eller ofullständigt beväxta marker. Det oaktadt torde man dock få anse afkastningen vara ganska ringa. Dessutom torde hjälpgallringen och tillvaratagandet af mindre värdefullt virke vara eftersatt. Undantag utgöra likväl, enligt meddelad uppgift, Granvikens och Tivedens revir i Västergötland samt Karlsby kronopark i Östergötland, där såväl skogsskötseln som afverkningen sker på ett fullt tillfredsställande sätt.

Beträffande särskildt de ecklesiastika skogarna torde ingen meningskiljaktighet råda därom, att skogskapitalet ej utnyttjas såsom det borde. Äfven äldre kronoparker torde sällan komma upp till en tillfredsställande produktionssiffra.

Såsom exempel på intensiv skogsskötsel framhålles ofta värden af de tyska skogarna. Med dessa skogar kunna visserligen ej de svenska direkt jämföras, men skillnaden mellan produktionsförmågan hos skogarna i södra och mellersta Sverige samt skogarna i Tyskland är ej så synnerligen stor. Härtill kommer, att de svenska skogarna äro lättare och således billigare att föryngra. Jag tillåter mig därför anföra några siffror ur skogsstatistiska meddelanden i Skogsvårdsföreningens tidskrift.

I *Preussen* afverkades år 1907 å statsskogarna 4,3 kubikmeter per hektar, hvarå bruttoinkomsten utgjorde 43,45 mark och nettot 25 mark per har.

I *Sachsen* afverkades samma år 5,5 kubikmeter, som inbringade i brutto 94,15 mark och i netto 34,29 mark per har.

I *Württemberg* afverkades år 1906 ej mindre än 5,8 kubikmeter per

har. Bruttoinkomsten häraf belöpte sig till 101,6 mark och nettot till 67,86 mark.

Dessa siffror äro ju synnerligen vackra. Men likväl höjas i Tyskland ropen på reformer i syfte att erhålla ändå större afkastning från statsskogarna.

En af orsakerna till de mindre gynnsamma förhållandena å statens skogar torde dock kunna förklaras genom bristen på arbetsfolk, en annan åter torde bero på den omständigheten, att personalen är för fåtalig samt tyngd af alltför mycket improduktivt skrifarbete.

I detta sammanhang tillåter jag mig anföra några tankvärda ord af G. Kuylenstjerna i Skogsvårdsföreningens tidskrift 1909, häftet 10. Han skrifver bland annat:

»Det heter, att om skogarna också för tillfället icke lämna så stor ränta, så har jag i stället ökad kapital. Detta är dock sant endast med modifikation. Ty om jag försummar mina gallringar, hvad blir följden? Huru mången affär har icke gått, går och kommer att gå ikull af skäl att räntor hopas på räntor. Gallras ej, när så bör ske, får jag dels dragas med onödigt stora räntor, dels inträffar det, att träd i skogsbestånd, som för länge hållits täta, erhålla så svaga toppar, att de icke efter gallringen någonsin få kraft att förränta, hvad som fordras, äfven om de beredas nödigt utrymme.

Men försummelserna gälla ej blott gallringsvirket. Stubbar och grenar komma ofta ej till nytta, ehuru de i de delar af landet, som ligga söder om Dalälven, väl betala de kostnader, som äro förenade med deras tillgodogörande. Äfven härvidlag gå dock vissa delar af Bergslagerne i spetsen, under det att på andra håll knappast en enda stubbe tillvaratages och det till och med i mycket skogfattiga trakter.

För att finna förklaring till dessa missförhållanden måste man tänka på dels oförmågan hos folket att börja med något nytt, dels vinningslystnaden, som icke i första hand söker utnyttja den litet gifvande driften, dels bristen på kapital, som jämväl försvårar drifvandet af en rörelse, för hvilken omkostnaderna endast obetydligt understiga bruttoafkastningen. Men jag vågar påstå, att, icke blott där behållningen blir ringa, utan ock på många ställen där gallrings- och ljushuggningar lämna goda och synnerligen goda resultat, så försummas dessa åtgärder. I de flesta fall är eller åtminstone uppgifves skälet vara brist på folk. Granskas frågan närmare, torde åtminstone i de allra flesta fall folk kunna fås från andra trakter, om blott bostäder funnes att erbjuda. Nå, om det redan nu, särskildt på många statsskogar, visar sig svårt att utföra en hel del arbeten, som genast lämna visserligen en liten men

dock någon behållning och bidra till ökad afkastning i framtiden, huru skall man då i framtiden kunna på ett rationellt sätt tillgodogöra sig afkastningen af de kapital, som hopats å många ställen särskildt å våra nyinköpta och äldre kronoparker genom ständigt ökade ej uttagna tillväxter? Jag skulle vilja tillråda, att åtgärder i tid vidtoges, så att bofast folk finnes i den mån sådant erfordras för nödiga afverkningars bedrivande. Att lita på tillfälligt arbetsfolk är icke lämpligt. Enligt hvad erfarenheten visar erhålles sådant uteslutande om vintern och behöfves då för andra arbeten än gallringar samt grenveds och stubbars tillvaratagande, hvilket sistnämnda arbete ej heller vintertiden kan utföras. Alla skogsarbeten utföras dessutom bäst af vant folk. Nej, utlägg icke småtorpen, vidmakthåll dem, som finnas, och uppbygg, i den mån de behöfvas, dem som en gång utlagts, samt anlägg nya. På detta sätt torde man finna räddningen; ty där goda bostäder finnas att bjuda på fås städse folk, om ock förtjänsten i öfrigt icke är så särdeles hög.»

Under den senaste tiden hafva skarpa angrepp riktats mot statens skogsförvaltning med anledning af att den utlagt en stor mängd torp till skog samt härigenom beröfvat kronoparkerna nödiga arbetskrafter. De svårare försyndelserna härutinnan lära dock ha skett under 1870- och 1880-talen. Undertecknad anser emellertid, att många områden å kronoparkerna kunna med fördel upplåtas till hem åt skogsarbetare. Härigenom skulle kunna skapas tusentals hem, och staten finge sitt nödiga skogsvårdsarbete utfördt. Att uppställa en beräkning öfver det antal skogsarbetare, som kan med fördel sysselsättas på viss areal, är icke möjligt annat än för hvarje särskildt fall. En framstående skogstjänsteman har emellertid meddelat, att på den revirdel han själf förvaltar borde kunna sysselsättas en skogsarbetare för hvart 80:de tunnland.

De önskemål, som beträffande skötseln af statens skogar i södra och mellersta delarna af landet böra eftersträfvast, äro enligt min mening:

Förenkling i förvaltningen, större befogenhet men också större ansvar för den förvaltande personalen.

Intensivare skötsel af såväl själfva kronoparkerna som alla andra allmänna skogar, som stå under statens kontroll, för att af desamma erhålla högre afkastning.

Ökad personal och öfrig arbetskraft för skötseln af skogarna, särskildt genom anställande af fasta skogsarbetare, hvarigenom möjlighet kunde beredas ett större antal svenska medborgare att erhålla hem och arbetsförtjänst å kronoparkerna. Emigrationen torde ock i afsevärd grad härigenom kunna motverkas.

Jag får därför vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t behagade snarast möjligt låta utreda lämpligheten af en omläggning af förvaltningen och skötseln af kronoparkerna och andra allmänna skogar i södra och mellersta delarna af landet, i syfte att åstadkomma förbättrad och intensivare skogsvård, större afkastning af statsskogarna samt ökad arbetsförtjänst och möjlighet att bilda nya arbetarehem på ifrågakörande skogar äfvensom att Kungl. Maj:t ville för Riksdagen framlägga de förslag, hvartill en dylik utredning kan komma att föranleda.

Stockholm den 25 januari 1910.

R. G. Hamilton.

I syftet med förevarande motion instämma undertecknade:

Axel Schotte.

Carl Carlson Bonde.

Axel Ekman.

Carl Gripenstedt.

Nils Larsson.

Per N:son Bosson.

Nils Nilsson i Skärhus.